

Drahé sestry, drahí bratia,

keď som začal písať, dostal som správu od Viry z Domu sv. Martina vo Fastive: „Otče, už vyše dvoch hodín je letecký poplach, ste v kryte?“ Podobne ako včera, aj dnes večer bol takmer v celej krajine vyhlásený poplach a v správach vysielali informácie o ďalších raketových útokoch na rôzne ukrajinské mestá. Hoci útoky sú zamerané predovšetkým na železničnú infraštruktúru a strategické objekty, všetci vieme, že rakety nie vždy zasiahnu svoj cieľ. Deň pred mojím návratom do Kyjeva jedna z nich zničila nedávno postavený bytový dom v okolí nášho kláštora. Otec Peter, ktorý práve pracoval v záhrade, zreteľne počul letiace strely a potom silné výbuchy. V tom istom čase bol ostreľovaný aj Fastiv. Našťastie rakety zasiahli miesto, ktoré je relatívne ďaleko od nášho kláštora. „Keby bol výbuch trochu silnejší“, skonštatoval otec Míša, „určite by vyleteli všetky vitráže z kostolných okien“.

Prešlo už 70 dní vojny, ktorá premenila mnohé ukrajinské mestá a dediny na ruiny, obrala milióny ľudí o domov a strechu nad hlavou, pripravila o život a zdravie tisíce osôb. Ešte donedávna by mi nenapadlo, že budem – ako generácia mojich starých rodičov – rátať čas na „pred vojnou“ a „počas vojny“. Chcel by som už môcť napísať... „a po vojne“.

Po dlhšej prestávke sa vraciam k písaniu listov z Ukrajiny. Váhal som, či je to ešte potrebné, či nie sme už všetci príliš unavení z toho, čo sa tu deje. Veľa rôznych osôb ma však povzbudzovalo, aby som s písaním neprestal. Hoci situácia je už iná ako pred mesiacom, vojna však stále trvá a stále nás prekvapuje, podnecuje k premýšľaniu, modlitbe, pomoci a k tomu, aby sme boli spolu hoc aj takýmto spôsobom.

Na Ukrajinu som sa vrátil v piatok. Prechod hraníc mi netrval dlho. Premávka v oboch smeroch je slabšia ako na začiatku vojny. Ak sa samozrejme nerátajú tí, ktorí využívajú zmiernenie ukrajinských colných predpisov a dovážajú autá zakúpené v západnej Európe. Na poľskej strane údajne stoja aj niekoľko dní. Stany, v ktorých ešte nedávno dobrovoľníci rozdávali utečencom stravu, boli prázdne.

Cesta od hraníc s Poľskom do Fastiva trvá celý deň, pretože je to takmer 600 km. Premávka je menšia ako pred vojnou. Z ciest na západnej Ukrajine sa vytratil kontrolné stanovištia, ktoré ešte nedávno jazdu veľmi spomaľovali. Nebyť vojenských áut, ktoré som z času na čas obiehal, dalo by sa možno zabudnúť, že prebieha vojna. Pri cestovaní je teraz veľkým problémom nedostatok paliva. Kvôli škodám spôsobeným vojnou a prerušeniu dodávok z Ruska a Bieloruska je v súčasnosti naozaj kumšt natankovať auto. Väčšina čerpacích staníc je zatvorená. Niektoré predávajú len jeden druh paliva. Ak sa aj podarí nájsť stanicu, ktorá má to, čo hľadáte, budete musieť dlho stáť v rade a môžete kúpiť 20 a niekedy len 10 litrov paliva.

Posledný úsek cesty som išiel cez územie, ktoré ruská armáda nedávno okupovala alebo ostreľovala. Bola tma a pusto. Chvilkami to bolo až nepríjemné, najmä pri jazde lesom. Vraj sa stále stáva, že sa v lesoch potulujú podozrivé osoby. Našťastie som sa nezastavoval a ani nevystupoval z auta, pretože keď som išiel tou istou cestou na druhý deň, videl som skupinu ženistov, ako kontrolovali krajinu. Míny sú teraz skutočne nočnou morou obyvateľov dedín a miest neďaleko Kijeva. Tieto „pamiatky“, ktoré pri odchode Rusi zanechali, už pripravili o život desiatky ľudí.

Do Fastiva som sa dostal až po zákaze vychádzania. Našťastie páni, ktorí strážili vstup do mesta, prejavili pochopenie a po tom, ako ma patrične napomenuli, že tu o tomto čase nemám čo robiť, povedali: „Pokračujte, prosím. Nebudete tu predsa čakať do rána.“

V sobotu po modlitbe, raňajkách a každodennom brífingu, počas ktorého otec Míša rozdeľuje úlohy dobrovoľníkom, sme vyrazili s humanitárnou pomocou do dedínok severne od Fastiva. Časť z nich bola ruskou armádou ostreľovaná a časť obsadená. Hoci uplynul už takmer mesiac odvtedy, čo sa odtiaľ agresori stiahli, vyzerá to tam hrozne. Navštevovali sme dediny, kde je zničených viac ako 70–80 % budov.

Niektorí ľudia, ktorým sa podarilo ujsť, sa vracajú do svojich domovov. Samozrejme, ak sa majú kam vrátiť. Niektorí ani nikam neodišli. Zastavujeme v Andriivke, dedine na trase Makariv – Borodanka. Otec Míša s dobrovoľníkmi z Domu sv. Martina tu nie sú po prvýkrát. Rozprávame sa s Vitalijom, ktorý sa stará o rozdeľovanie humanitárnej pomoci. Hovorí o tom, čo sa tu dialo pred niekoľkými dňami. Rukou ukazuje na budovu školy: „Bolo tam asi tucet žien s deťmi. Rusi ich niekam zobrali. Nevieme, čo sa s nimi stalo, ani kde sú.“ Hovorí, že keď vojaci vstúpili do dediny, chodili od domu k domu a hľadali nacistov a banderovcov. Rozprávajú o tom aj ďalší ľudia, ktorí prežili okupáciu. Aj pani Natália, ktorá teraz žije v našom kyjevskom kláštore spolu so svojimi starými a chorými rodičmi. Predtým strávili niekoľko dní v dedine obsadenej Rusmi neďaleko Buče. „Najprv hľadali nacistov, potom prišli ďalší a okrádali nás. Brali jedlo a všetko, čo sa im zachcelo. Spreď domu mi ukradli auto. Jednoducho na ňom odišli.“ Celý čas sa snažím pochopiť, ako títo ruskí vojaci môžu veriť tomu, že oslobodzujú Ukrajinu od nacizmu. Alebo si tak len ospravedľujú svoje činy? Neviem...

Ideme do ďalšej dediny. Novyj Korohod nevyzerá byť veľmi poškodený. Aj on bol obsadený Rusmi. Otec Míša odovzdáva ďalšiu humanitárnu pomoc. Táto dedina vznikla v roku 1986, keď tu boli presídlení ľudia z okolia Černobyľa. Starostka nás srdečne víta. Rozpráva o svojom synovi, ktorý chce ísť bojovať: „Ale potrebný je tu“, hovorí. „V čase, keď boli u nás Rusi, pomohol toľkým našim ľuďom, často chodil z domu do domu, lebo bolo treba niečo urobiť, niekto niečo potreboval.“ Má pravdu, že vo vojne sa nebojuje len samopalom. Na otázku, čo potrebujú, odpovedá stručne: „Pokoj a život.“

Ako sa blížime k Borodanke, vidíme čoraz väčšie škody. V ďalšej dedine stáli medzi domami ruské tanky. Ideme zaniest' jedlo do jedného z domov. Žije tam starší manželský pár. Babka momentálne nie je doma. Jej manžel je nevidiaci a má amputované nohy. Otca Míšu a dobrovoľníkov už pozná po hlase. V izbe sú v košíku malé kuriatka. Nová generácia, lebo Rusi ukradli a zjedli sliepky, ktoré predtým chovali. Dedko sa veľmi teší z rádia, ktoré mu dobrovoľníci pri predchádzajúcej návšteve darovali. Je zapnuté celý deň. Pri odchode sa ako vždy pýtame, čo potrebuje. Starší, chorľavý pán s vážnou tvárou odpovedá: „Neprosím o veľa... prineste mi cigarety.“ Bolo to veľmi dojemné a cigarety sa hneď našli.

Dostávame sa do Borodanky. Toto mesto, susediace s Hostomeľom, Bučou a Irpiňom, bolo veľmi zničené. Celý svet videl fotografie jeho zbombardovaných panelákov. Oproti jednému z takýchto domov sa nachádza pamätník Tarasa Ševčenko, jedného z najvýznamnejších ukrajinských básnikov. Pomník sa agresorom nepodarilo zničiť, hoci na ňom vidno stopy po guľkách. Zostala aj tabuľa s úryvkom básne, napísanej počas básnikovho väzenia:

*A Ukrajinu našu drahú
celou silou srdc milujte!
A keď príde chvíľa krutá,
posledná – Boha za ňu proste!*

Túto sobotu bude mať vo Fastive kňazskú vysviacku brat Igor Selishchev. Igor pochádza z Donecka. Práve ukončil štúdium a formáciu v Krakove a keď vypukla vojna, prišiel do Fastiva. Modlite sa, prosím, zaňho. Dar kňazstva, ktorý dostane v tomto pre Ukrajinu a pre nás všetkých ťažkom období, je opravdivým znamením nádeje.

Srdečne Vás pozdravujem a prosím o modlitbu.

Jarosław Krawiec, Kijev, 5. mája 00:30 hod.